

Koulutuksella luomuosaaaminen nousuun – LUKOKKE -hankkeessa opittua

Luomufoorumi 7.2.2024

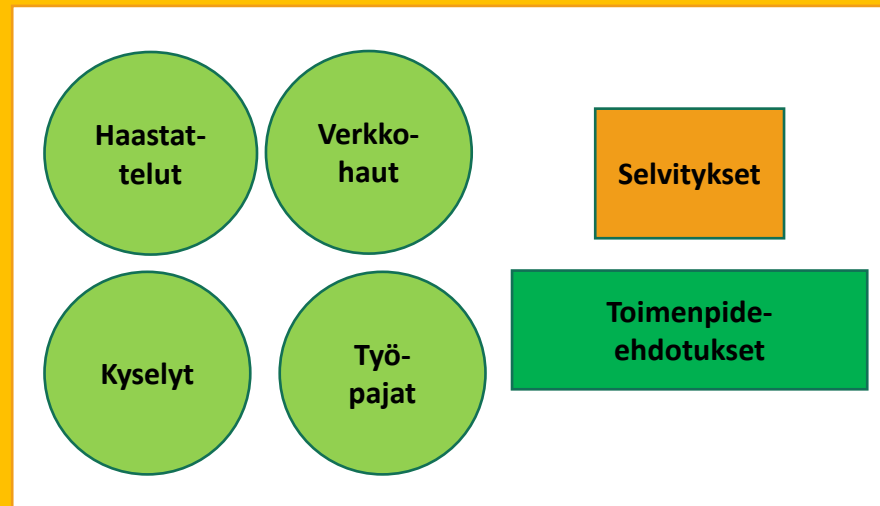

LUOMUOPETUKSEN NYKYTILA JA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISTARPEET (LUKOKE)

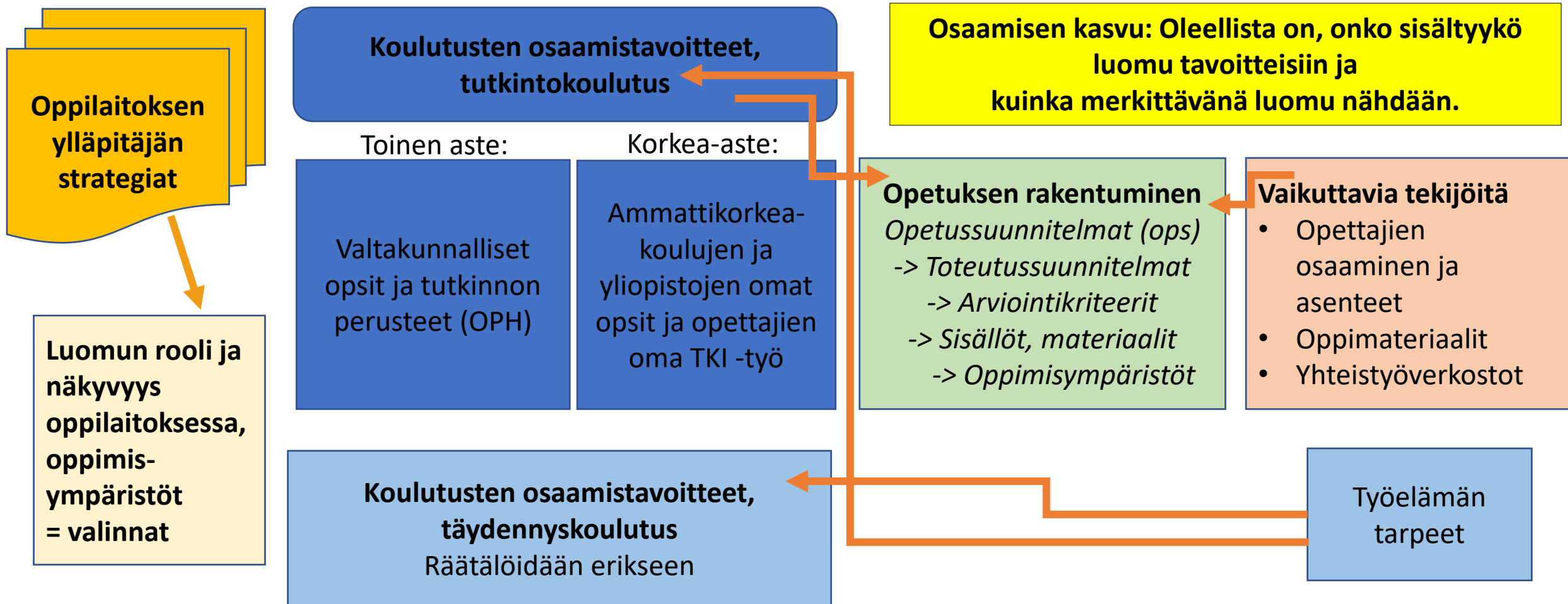
Selvityshanke (2023-2024), joissa laaditaan toimenpide-
ehdotukset luomukoulutuksen kehittämiseksi.

Osaselvitykset:

- **Luomuopetus ja -osaaminen Suomen yliopistoissa, kansainvälinen koulutustarjonta ja verkostoyhteistyö**, vastuu Helsingin yliopisto
- **Luomuopetus ja -osaaminen toisen asteen ammatillisessa ja ammattikorkeakoulutuksessa**, vastuu Hämeen ammattikorkeakoulu
- **Koulutustarveselvitys elintarvikeyritysten luomuosaamisen erityistarpeista**, vastuu Savon koulutuskuntayhtymä

Luomuosaaminen koulutuksessa ja luomun kasvu

Luomun kasvu: jatkojalostus (tarjonta), kuluttajien valinnat, julkiset hankinnat ja vienti ratkaisevat

Kyselyiden määrä, tammikuu 2024

Koulutusala	Toinen aste (29 oppilaitosta, 1 kv) Vastauksia 85 + 1 kv	AMK (15 oppilaitosta, 5 kv) Vastauksia 25 + 5 kv	Yliopisto (1 oppilaitos, 6 kv) Vastauksia 21 + 9 kv
Elintarvike	9	4	3
Luonto- ja ympäristö	6	0	0
Kalatalous	1	0	0
Maatalous	29	5	15
Matkailu	2	4	0
Metsätalous	1	3	0
Puutarhatalous	6	1	3
Ravitsemus	31	8	0
Kansainvälinen selvitys	1	5	6 ja lisäksi muu; 3 kpl (lisäksi verkkohaut 45)
Elintarvikeyritykset	44		
Ammattikeittiöt	22		

Alustavia tuloksia ja havaintoja

- Luomun osuus opetuksessa on hyvin marginaalinen
- Luomun rooli riippuu paljon opettajan omasta kiinnostuksesta
- Maatieteelliset ja oppilaitoskohtaiset erot ovat merkittävät
- Erityisesti Itä-Suomessa tehty kehittämistyö näkyy positiivisesti
- Luomua ei tunnisteta osaksi kestäväää ruokajärjestelmää
 - Ei muisteta, että luomu on sertifioitu järjestelmä
 - Luomun ympäristövaikutuksia ei tunneta
 - Ei tunnisteta, miten luomutuotanto ja raaka-aine eroaa tavanomaisesti tuotetusta
- Oppilaitosten rooli Luomu 2.0 -ohjelman toteuttamisessa nähtiin yllättävän pieneksi
- Opettajat ovat kiinnostuneita osallistumaan luomuun liittyvään koulutukseen
- Luomu nähdään tärkeänä osana yritysten toimintaa
 - Food service -markkinat nähdään luomulle kasvavana potentiaalina
 - Yritysten mielestä kuluttajilla huono ymmärrys luomun merkityksestä
- Luomussa nähdään ongelmia: raskas byrokratia, laatu, saatavuus ja hinta (mielikuva)
- Kansainväliselle yhteistyölle olemassa toimiva verkosto (ENOAT)

Kuva: Luomutetaan ruokapalvelut-hanke

Esimerkkejä ajatuksista luomun roolin vahvistamiseen

IDEOITA OLI VALTAVASTI, KUTEN....

- Lisätään kestävän kehityksen näkökulma jokaiseen tutkinto-ohjelmaan ops -uudistuksen yhteydessä, luomu voisi olla yhtenä osana
- Kehitetään luomua osana elintarvikelainsäädännön opintoja
- Harkitaan pakollista luomuopintojaksoa, järjestetään luomun teemaviikkoja ja muita luomutapahtumia
- Rakennetaan yrittäjyyspolkuopintoja, joissa luodaan yhteistyötä kummiyrityksiin, luomu voisi olla mukana
- Huomioidaan LivingLab -toiminassa
- Kehitetään luomuun liittyviä online –paketteja
- Luomua aktivoidaan, mikäli saadaan oppimateriaaleja
- Tehdään luomuhankkeita yhteistyössä opetuksen kanssa
- Määritellään kilpailutuskriteereissä luomu mukaan

Työpajoissa rakentunut runsaasti toimenpide-ehdotuksia...

Luomu sanana
koulutusten
osaamistavoitteisiin

Opettajien ja
henkilöstön
luomukoulutusta

Koulutusalojen
ylittävää
yhteistyötä

Ruokaketjun
valtakunnallista
keskustelua ja
yhteistyötä (tutkimus,
koulutus, neuvonta,
hallinto sekä yritykset)

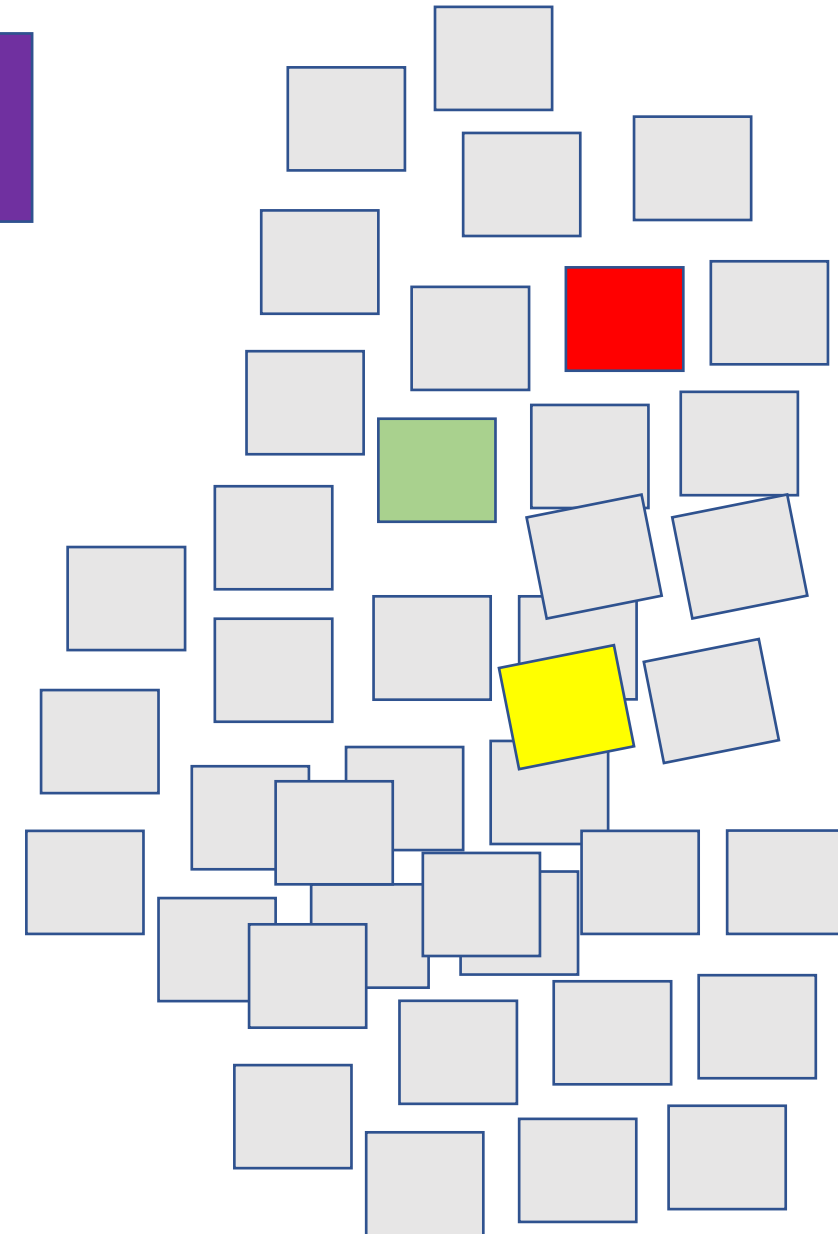
Luomu verkossa:
oppimispaketteja,
osaamismerkkejä,
erilaisia
oppimateriaaleja
koostetusti, mm.
yhteinen peruskurssi.
Yhteinen
materiaalipankki.

Luomu sanana
hankintojen
valintakriteereihin

Faktapohjaista luomuviestintää
(miten luomu eroaa
tavanomaisesta tuotannosta,
erityispiirteet), luomun
kirkastus

Tutkimusta ja
tuotekehitystä

Luomutavoitteet
osaksi strategioita
ja päätöksiä

Mitä olemme tähän mennessä oppineet?

- Kehitystyössä on monta tasoa. Toimenpide-ehdotukset voidaan jakaa kolmeen tasoon kustannusten näkökulmasta
 - Oppilaitosten omat, helposti toteutettavissa olevat asiat: päätökset, uudet käytännöt
 - Yhteistyökumppanien ja verkostojen kanssa tehtävä sopimukset: yhteistyömallit
 - Hankkeistettavat kehittämiskohteet: erikseen resursoitavat osaamisen ja toiminnan kehittämiseen tähtäävät toimet
- Tiedotuksella on iso rooli, tiedon iso määrä, sirpaloituminen ja hajanaisuus haastaa.
- Kehittämistyön edellytyksenä on aito dialogi.

Luomun tietolähteet

(yritykset ja ammattikeittiöt)

TOP 5

- Ruokavirasto
- Luomuliitto ry
- Pro Luomu ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Portaat luomuun -ohjelma

Kuva: Pixabay

Työn etenemistä
kannattaa seurata
tilaamalla uutiskirje
osoitteessa
lukoke.hamk.fi.

Kiitos!

Outi Vahtila, kehittämispäällikkö, HAMK Bio- ja luonnonvara-alan yksikkö

Anu Arolaakso, projektipäällikkö, Savon koulutus kuntayhtymä